

KISGRAFIKA

Megjelenik egy évben négyszer
a Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával

'94/3
33. évfolyam

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület;

Felelős kiadó: dr. Vida Klára ügyvezető titkár, szerkeszti: dr. Arató Antal,

tördelőszerkesztő: dr. Naszályi Gábor

Simo Hannula rézkarca C3/C4

TARTALOM

Bemutatjuk Simo Hannula finn grafikusművészt

Búcsú Fery Antaltól

Szent György a kisgrafikákon

Az ex libris olasz művészei

Kékesi László alkotásjegyzéke

HÍREK – SZEMLE – KÖNYVESPOLC

BEMUTATJUK SIMO HANNULA GRAFIKUSMŰVÉSzt

A gyulai Dürer Társaság 1992. évi *Dürer az ex librisen* című pályázatán az I. díjat finn művész, *Simo Hannula* (címe: Finland 09220 Sammati, Haarjarvi) nyerte el. Az egy évvel később ugyanott meghirdetett Erkel-pályázat a művész ismét szerepelt a díjazottak között. Ez alkalommal a nem kevésbé megtisztelő III. díjban részesítették a finn mester alkotását. A hazánkban korábban ismeretlen művész neve ezzel bekerült a köztudatba. Hogy nevén túlmenően munkásságát is megismerjék a gyűjtők és olvasók, annak felvázolására vállalkozik most ez az írás.

A nálunk használatos földrajzi atlaszokban nem található annak a kis finn falunak a neve, melyben Simo Hannula 1932. március 12-én megszületett. Zenei csengésű a helység neve: KONGINKANKAALLA. Itt élte le gyermekkorát, miközben megfigyelte a környezetében folyt gazdálkodás, halászat mozzanatait. Nagy vándorlásokat tett a környező erdőkben, mocsarakban, áhítattal hallgatta az öregek meséit. Az első könyv, melyet gyermekként lapozgatott, a családi Biblia volt, Gustav Doré képeivel.

Művészetének egyik forrása a gyermekkor élményei, emlékei. A másik maga a természet, melynek hatásáról így nyilatkozik: „Művészi felfogásom, világnézetem, hitem és törekvéseim a természet gazdagságának és összetettségének elemzésén alapulnak. A ter-

mészet kimeríthetetlen, tökéletes és tervszerű, s benne a legvadabb elképzelések is jelen vannak.”

Már iskolás korában kiütközött művészi hajlama: „Mást sem csinált, csak rajzolt.” Saját elhatározásából levelező rajzoktatásra jelentkezik és 16 éves korára végigcsinálja ennek mind a 12 fokozatát. Első iskolája 1950 körül a Turku városában működő Művészeti Társulat volt. 1951 és 1955 folytatja tanulmányait a finn főváros Képzőművészeti Akadémiáján. Ennek befejeztével katonai szolgálatot teljesít, majd megnősül. 1956-ban kezdi meg Helsinkiben a hivatásos művész életét. Ebben az időben ismerkedik meg a különféle modern irányzatokkal, de nem lesz absztrakt művész, mert a természet bőséges inspirációt ad számára rézkarcaihoz, metszeteihez, majd később litográfiáihoz.

1961-ben rendezik meg első kiállítását a Strindberg Szalonban 46 grafikával. Erről szólva egyik méltatója szövé teszi, hogy az alkotót nem Picasso és Klee művészete, hanem a szülőföld inspirálta. Ettől kezdve majdnem minden évben jelentkezik kiállítással és 1966-ban már a hatodik díjat nyeri el hazai pályázatokon. Katalógusaiban gyakran közli egy-egy versét is és 1967-ben olyan önarcképét metszi rézbe, melynek háttérében saját költeménye olvasható.

Az 1968-as esztendőt szokatlan újévi lappal köszönti: két szembeállított tükör által keltett képsorral

Simo Hannula rézkarcai, C3/C4

a jövőbe próbál betekinteni. Akkor még nem sejtí, hogy ez az év számára nagy megrázkódtatást hoz: Csehszlovákia megszállásának drámái hírére a tőle szokatlan absztrakt metszettel reagál.

1969-ben olyan megbízást kap, melyhez hasonló még nem bíztak Finnországban grafikusra. Egy könyvtár falát díszíti 14 darab, nagyméretű metszettel, melyben a metszőtechnikák kombinációjával biztosítja a kis részletek és a nagy felületek kölcsönös érvényesülését.

1974-ben újabb, szokatlan feladatot kap, mely a régóta szunnyadó festő-vénájának kiélésére nyújt lehetőséget. Helsinki vidám parkja számára, vastagon felrakott, vidám színekkel domborműszerű képeket készít. Elhelyezésük előtt ezeket, szám szerint mintegy 80 darab olaj- és gouache-képet, egy fővárosi galériában mutatja be a közönségnek.

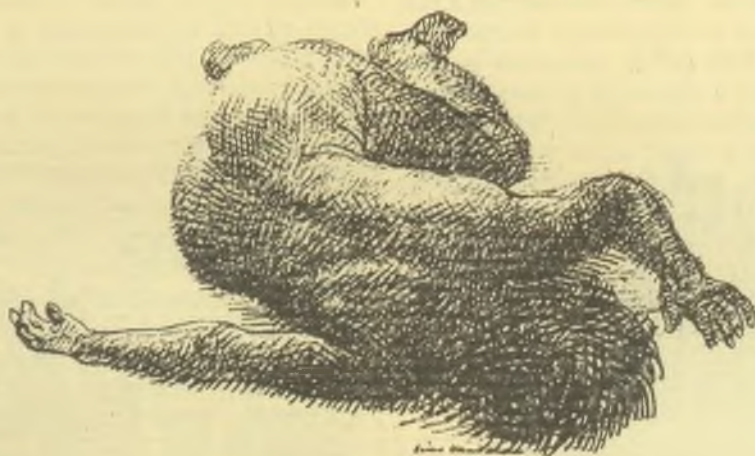
A hetvenes évek végére Hannula nemcsak hazája megbecsült művészeinek sorába emelkedett, hanem hírnevét a nemzetközi díjak az egész világon ismertté tették. Grafikáit olyan neves intézmények vásárolták meg, mint a párizsi Modern Művészeti Múzeum, a prágai Nemzeti Galéria, a bécsi Albertina, a drezdai Kupferstichkabinett. Alkotásai Tel-Avivtól Rio de Janeiróig a világ számos múzeumában megtalálhatók. Egyik legutóbbi katalógusa szerint pályázatokon eddig mintegy 20 díjat nyert el. (Ugyanitt egy teljes ol-

dalon át olvashatjuk az élete során megrendezett kiállításainak, csoportos tárlatokon való részvételének adatait.)

Hannula mester eddig még nem járt Magyarországon, így e róla szóló ismertetés megírását az a gazdag dokumentációs anyag tette lehetővé, mely tőle Szerkesztőnkhez eljutott. A szép kiállítású katalógusokból a valóság iránt elkötelezett, azt égi másában megjelenítő művész bontakozik ki. Kiállításain festmények, kollázsok, rajzok mellett a sokszorosított grafikának úgyszólván minden műfaja, a rézkarc, rézmetset, akvatinta, litográfia is megtalálható. A most 62 éves művész sok száz darabot kitevő alkotásait bővérű mesélőkedv, gazdag fantázia jellemzi. Műveiben gyakran száll le az emberi lélek mélységeibe, tragikus hangulatok, események megidézésével. Más lapjain a magyar Szabó Vladimír világát vélhetjük felfedezni finn életképeket, népi szokásokat megjelenítő, rendkívül ízes rézkarcain. A humor elemeiben is gazdag grafikái elbűvölő vonalkultúráról, fölényes rajztudásról tanuskodnak.

Az Erkel-pályázatra készült rézkarca kultúránk megbecsüléséről, népünk iránti rokonszenvéről tanuskodik. Finn művészbárátunk ezirányú munkásságát elismeréssel nyugtázzuk és annak folytatását várjuk.

Dr. Soós Imre

FELHÍVÁS és KÉRELEM

a KISGRAFIKA valamennyi művész és gyűjtő olvasójához!

A teljesség igényével szeretném összeállítani a MAGYAR EX LIBRIS ÉS KISGRAFIKA 1895–1994 közötti 100 évének bibliográfiáját. E bibliográfiában helyet kapna minden nyomtatásban megjelent hirdetés az ex librissről és a kisgrafikáról. (Mappákról, katalógusokról, alkotásjegyzékekről, kiállítási ismertetőkről, művészek munkásságáról, nevesebb gyűjtőkről stb. szóló írások és azok lelőhelye.)

Kérem a művészeket és a gyűjtőket, hogy e témában birtokukban lévő nyomtatott anyagról a szerző (ha van), az írás pontos címe, megjelenési helye (a napi, heti, havi lap címe) és ideje (év, hó, nap) feltüntetésével küldjön adatokat az alábbi címre:

DR. LENKEY ISTVÁN,
Mohács (Szőlőhegy), Csencsevár u. 5–7. – 7700.

Kérésem nem vonatkozik a KISGRAFIKÁBAN megjelent írásokra!
Támogatásukat és segítségüket előre is megköszönöm.

BÚCSÚ FERY ANTALTÓL

A múlt év márciusában a 85 esztendő, de szellemi erejének teljes birtokában levő *Fery Antal* grafikusművészt váratlanul fellépett betegség verte le lábáról: agyembólia következtében végtagjai megbénultak, sem mozogni, sem beszélni nem tudott. Pár hetes kórházi ápolás után „kialakult” állapotával visszakérült otthonába, ahol felesége, Vali asszony, továbbá leánya és egykori veje ápolta őt teljes odaadással.

Mint sokszor megtörténik az életben, a szeretet ezúttal is csodát művelt. A gondos családi ápolás nyomán a nagybeteg állapota javulni kezdett: bal kezét mozgatni tudta, jelekkel, fél mondatokkal érintkezett környezetével, sőt egy alkalommal még ex libriseit is szignálta. Hónapok múltával azonban a művész vaszervezetének energiataralékai is kimerültek. Egyre gyengébb lett, kapcsolata már nem volt a környezetével. 1994. június 30-án hajnalban, 15 hónapja tartó ágyhoz kötöttsége után, csendben elszenderedett. Koporsóját július 12-én sokan kísérték utolsó útjára a Farkasréti temetőben.

Fery Antal személyében a mai magyar kisgrafika-művészet legnagyobb, stílussteremtő mesterét veszítettük el, aki több ezer darabot kitevő alkotásaiban a magyar művelődés grafikai enciklopédiáját alkotta meg. Történelmünk nagyjai, írók, költők, művészek portréit metszette fába, de zseniális képi megfogalmazásban jelentek meg lapjain a magyar műemlékek, történelmi városképek, sőt még egy-egy védett fa, növény képe is.

Remek fametsző volt. Ez volt számára a fő megnyilatkozási forma, bár rajzban, akvarellben, sőt mozaik-képekben is maradandót alkotott. Grafikai lapja-

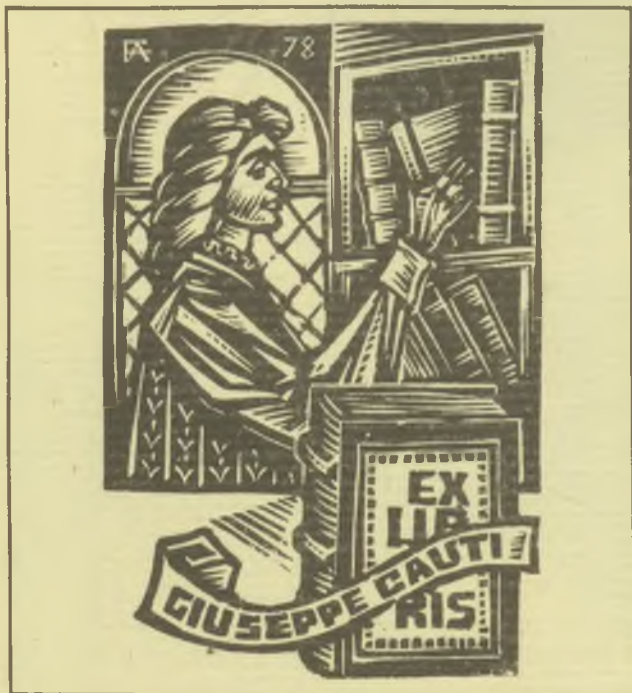

Fery Antal fametszete (részlet), X2

it a biztos kézjárás mellett pózmentes hazaszeretete, meleg embersége és ritkán megmutatkozó, fanyar humora tette olyan jellegzetessé, hogy a világ gazdag ex libris-terméséből is kiviláglanak alkotásai. Lapjai ma önmaguk vallanak alkotójukról a gyűjtők mappáiban. Nem túlzás, ha megállapítjuk, hogy alig van olyan grafikabarát ebben az országban, aki Fery Antalt ne ismerte és tisztelte volna.

Ez a körülmény mentesíti e megemlékezés íróját attól a tiszte alól, hogy az eltávozott Mester munkásságát itt és most részletesen méltassa. Mellőzhető ez annál inkább is, mert éppen a közelmúltban látott napvilágot Fery Antal életútjának eddigi legrészletesebb összefoglalása a CONFESSIO című folyóirat 1993/2. számában. E sorok írójának említett tanulmányát a művész nyomdába adás előtt átolvasta, ezért adatai hitelesnek tekinthetők. Külön öröm számunkra, hogy az illusztris folyóirat kinyomtatott példányát betegágyán még kézbe vehette s benne fametszeteinek képet szemlélhette.

Ugyancsak még életében értesült a művész arról a személye iránti figyelmességről is, mely Székesfehérvárról irányult feléje. Ugyanis itt műveiből kiállítást rendezett a megyei könyvtár és az ünnepi könyvhét városi szervezőbizottsága. A megnyitón, június 3-án, dr. Supka Magdolna, Széchenyi-díjas művészettörténész méltatta Fery Antal munkásságát. Meltóbb személyt erre aligha választhatott volna az intézmény igazgatója, mert egyrészt Supka Magdolna édesapja volt egykor a könyvnapok kigondolója és első szervezője, másrészt a kiállítás megnyitójának személyében a magyar grafika legavatottabb ismerőjét, harcos apostolát köszönthette a közönség e nagymúl-

Fery Antal fametszete, X2

tú városban. Itt említjük meg, hogy Székesfehérváron ez alkalommal Fery Antal emlékének megőrzése érdekében elismerésre méltó elhatározás született: a kiállítás többszáz kisgrafikájának tulajdonosai, *Fery Antalné* és *Semsey Andorné*, az anyagot megőrzés és további kiállítások céljára a Megyei Könyvtárnak ajánldékolták, amiért *dr. Arató Antal* igazgató mondott köszönetet.

Fery mester életének utolsó hónapjaiban, életében először, magas kitüntetésben részesült. Munkásságáért megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjét. (A rendjel fényét némileg elhomályosítja, hogy erre a művésznek évtizedekig kellett várnia, továbbá, hogy az adományozásra a KBK vezetőjének erőteljes szorgalmazására került csak sor.)

Az elhunytól szóló mostani megemlékezésünket rendhagyó módon fejezzük be. További méltató szavak helyett inkább saját gondolatait adjuk közre, melyeket Ő bizonyára a közönségnek szánt, de nyomtatásban eddig nem jelentek meg. *Egy nappal* rosszullete és kórházba kerülése előtt levelet írt e sorok írójának s ebben mintegy végrendeletszerűen áttekintette életpályáját:

„Mindenki tudja Szerencsen, hogy őseim nem Vereckénél jöttek be Magyarországra. A szerencsi cukorgyár építésekor, 1888-ban kerültek ide Morvaországból. Tízen voltunk testvérek: 7 fiú és 3 lány. Három fiú a betűszedést tanulta ki, három pedig a vasesztergályosi szakmát. Én a bádoggosságot tanultam ki a

gyárban 1923-tól 1925-ig. Kétéves segéd voltam, amikor a Szerencsi Cukorgyár Rt. ösztöndíjával Pestre kerültem.”

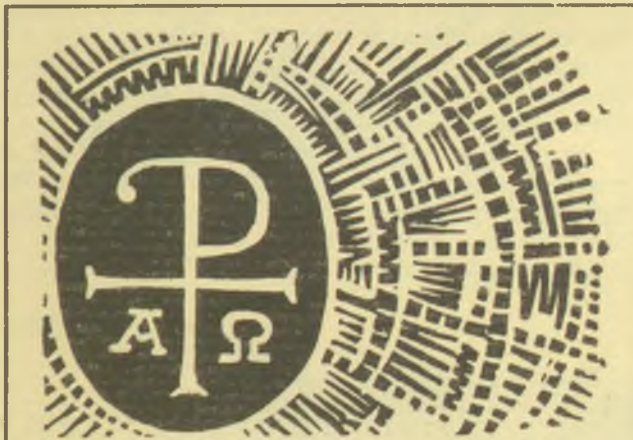
A továbbiakban elmondja, hogy „tizedes” magyarnak tekinti magát. Családjának ugyanis az ország teljes ezer esztendejéből 100 év jutott. A hét Fery fiú összesen 30 évet katonáskodott. A család a véradót is leróta, mert a fiúk közül egy még az I. világháború elején elesett. A második 43 éves korában halt hősi halált ugyancsak az orosz fronton, de már a II. nagy háborúban.

„Nevem francia eredetű. Őseim a francia forradalomkor emigráltak Morva-, illetve Magyarországra. A felmenők között vannak németek is, úgy hogy gall, germán és szláv keverék vagyok. Én magyarul gondolkodom, magyarul érzek és magyarul imádkozom.”

*

Tizenhat esztendeje már, hogy grafikánk neves mesterét, *Varga Nándor Lajos* professzort a Farkasréti temetőben eltemettük. Az idén van 10 éves évfordulója *Stettner Béla* grafikusművész halálának. *Fery Antallal* a Triász harmadik tagja is nyugovóra tért ebben a gyönyörű fekvésű sírkertben, mely immár így a magyar kisgrafika kegyeletes Pantheonja lett. Őrizzük kegyelettel e nagy elődök emlékét!

Dr. Soós Imre

ITT VAN MÁR
A BŰVÖS 85.
BARANGOLTAM
JÓ ÉS ROSSZ KÖZÖTT.
KÖZEL A BÚCSÚ,
DE TISZTÁN ADOM ÁT
A NÁZÁRETI
FEHÉR ZÁSZLAJÁT.

Fery Antal fametszete, X2

Csiby Mihály linómetszete, X3

MEGHALT TÓNI BÁCSI!

„Mi újság primitív körökben? – fogadott a jól ismert hangon a viccre, ugratásra mindig kész, életvidám Tóni bácsi, miközben tenyerével helyet mutatott maga mellett. Nyolcvanas éveit meghazudtoló szellemi frissességgel, vidáman cigarettázva, iszogatva, asztalánál Ő vitte a szót. Történeteket, vicceket mesélt, szórta adomáit, és ha nagyon belemelegedett, azon az estén mellette senki sem rúghatott labdába.

Hányszor hallottuk a jól ismert anekdotát: „Akkor hozza ide nekem a győztest” – utánozta Csontos Gyulát elhúzott, rezonáló szavakkal, megnevettetve valamennyiünket. Az aranylakodalmukra szóló meghívóra ezt írta: „Arany igában”. Mikor átadta, cinkosan rámkacsintva mondta: „Én azt akartam írni, hogy talpig vasban, de hát tudod, a Vali...” Természetesen ez is csak egy vicc volt a sok közül, hiszen irigylésre méltó, nyugodt és boldog családi életet éltek.

Abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy kellemes, baráti társaságban többször is élvezhettem Vali asszony kulináris művészetét. (Nemhiába művészcsalád!). Amikor először beállítottam hozzájuk a szokásos virággal és egy üveg Tokajival, Tóni bácsi megnézte az üveget, majd maliciózusan megjegyezte: „Csak ekkora üveggel? Szász a múlt héten sokkal nagyobb hozott!”

Legközelebb hatalmas üveg gyenge vinkót vittem neki ezzel a szöveggel: „Ha Neked az üveg a fontos...!” Nagyot nevetett, majd megkóstolta. Kiszáradva kajánul megszólalt: „Hát tudod, azért ezt Napóleonnal is megtölthetted volna!”

Micsoda kegyetlen fintora a sorsnak, hogy egy ember, aki annyira szerette a társaságot s asztalánál derűs perceket okozva annyiszor megnevettetett más embereket – kissé feledtetve velük balsorsuk minden nyűgét-nyilait – bénaságra és némaságra ítéltetett élete utolsó éveiben. Ő az az érzékeny ember volt, aki rosszkedvét, bánatát és mérgét magába fojtotta. (Nem tudom, hosszabb ideig mérges volt-e valaha?) Most betegágyán sem veszekedett, pörölt. Tehetetlenül kellett néznie és hallgatnia családja kétségbeesett próbálkozásait, hogy tegyék vele ugyanazt, amit Ő életében

Fery Antal fametszete, X2

olyan sikerrel művelt: felvidítani másokat. Látva tehetetlenségüket, meddő próbálkozásukat állapota javítása iránt, felmérte és megértette saját, kilátástalan helyzetét: hang nélkül sírt.

Meg kell állapítani, hogy az élcre, ugratásra fogékony Fery Antal művészetében nem volt humoros. Komoly, szent alázattal készítette mesteri fametszeteit. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy Magyarország legjobb fametszőjeként tartották számon szakmai körökben.) Érezte a fát, kiváló karakterizáló képességét bizonyítja az a több száz portré, amit kisgrafikáin, ex librisein megörökített.

Az exlibris-társadalom személyében nagy művész vesztett el! Gondolom, nálam hosszabb és elemzőbb nekrológ is megjelenik majd művészetéről, pályafutásáról. Én azt a Barátot siratom, aki úgy ment el:

„Írjatok, majd én sem válaszolok!”

Vén Zoltán

75-ik születésnap
a KBK-ban (1983)

MŰHELY

SZENT GYÖRGY A KISGRAFIKÁKON

A székesfehérvári Szent György Kórház minden év áprilisában (Szent György havában) tudományos tanácskozást szervez, s ekkor adját át a munkatársaknak az intézményi kitüntetések is. Az idei ünnepekre készülődve ajánlotta fel a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár a kórház vezetőségének, hogy erre az alkalomra rendez egy kiállítást a Szent Györgyöt ábrázoló kisgrafikákból. A tematikus kiállítás ötletét egyébként *Kertész Károly*, a tapolcai városi könyvtár igazgatója sugallta, aki korábban felhívást tett közzé a lapunkban, hogy a szentet ábrázoló kisgrafikákat –

vagy azok fénymásolatait – küldjék meg részére. (E szívességre készülődve, e sorok írójának már több mint húsz lap gyűlt össze az íróasztalán, így aztán – némi kiegészítéssel – könnyen meg is szervezhető a tárlatot.)

A kórház tanácskozó termében megrendezett kiállításon végül is 19 eredeti kisgrafikájának a bemutatására került sor. A bemutatott lapok alkotói között jónéhány romániai magyar alkotót is találunk, hiszen számukra a Kolozsváry Márton és György által 1373-ban alkotott Szent György szobor (és annak a kolozsvári Farkas utcai templom előtt elhelyezett másolata) közvetlenül is ihletadó forrást jelentett és jelent. (E szoborra utalva mutattuk be *Somogyi Győző*nek és *Vincze László*nak a Farkas utcai református templomot ábrázoló grafikáit is.)

A kiállításához a könyvtár egy kisebb katalógust is megjelentetett, amely rövid ismertetést tartalmaz az ex librisről, mint sajátos grafikai műfajról és a bemutatott lapok alkotóiról. A címlapon *Ecsedi Mária* grafikusművész – ő rendezte a kiállítást – linómetszetét láthatjuk, a szöveg között pedig *Somlyó György* Szent György című szonettjét is olvashatjuk. A következőkben közöljük a katalógus rövid leírásait azzal a kéréssel, hogy örömmel adunk helyt a kiegészítéseknek. Így hát arra kérjük a gyűjtőtársakat, művészeket, hogy a birtokukban lévő egyéb lapok adatait szíveskedjenek közölni a szerkesztőséggel. Fáradozásukat előre is köszöni

Arató Antal

Ecsedi Mária linómetszete, X3

Fery Antal fametszete, X2

Nagy Árpád Dániel rézmetszete, C2

Kazinczy Gábor rézkarca, C3

KATALÓGUS

BAÁSZ IMRE (†, Sepsiszentgyörgy)
Szanka Rózsa könyve, C3/2, 70x87

BARDÓCZ LAJOS (Tiszakécske)
Ex libris dr. Valentin Popescu, C3, 90x65

CSEH GUSZTÁV (†, Kolozsvár)
Ex libris Ovidius Maghiaru, C3, 114x103
Ex libris Szászné Mara, C3, 85x64
Kolozsvár – Farkas utcai templom, C3 85x85

DISKAY LENKE (†, Budapest)
Ex libris Leo Arras, X2/2 125x85

ECSEDI MÁRIA (Székesfehérvár)
Szent György, X3, 86x65
Szent György, papírmetszet, kör alakú, 90

FERY ANTAL (Budapest)
Ex libris dr. Ladislaus Petrikovits, X2, 70x55
Ex libris Wiener György, X2, 75x60

IFJ. FESZT LÁSZLÓ (Szombathely)
Ex libris Szanka Rózsa, C3/2, 140x40

KAZINCZY GÁBOR (Temesvár)
Ex libris Szanka Rózsa, C3, 100x43
Ex libris Szanka Rózsa, C3, 88x58

KÁSA PÉTER (Románia,?)
Ex libris Szigethy Rudolf, X3, 100x70

KOPASZ MÁRTA (Szeged)
Kopasz Márta kiállítása, X3, 130x95

KULEKOV, PENCISO (Szófia)
Ex libris Georgij Anasztov, X2, 105x80
Ex libris Georgij Penyev, X2, 65x60
Ex libris Szász Sándorné, X2, 95x62

NAGY ÁRPÁD DANIEL (†, Budapest)
Illyés doktorék boldog újévet kívánnak, C2, 65x40

NAGY SÁNDOR (†, Gödöllő)
A Szentgyörgy Czéh könyve, P1, 148x65

NÉMETH NÁNDOR (†, USA)
Msgr. Dr. Ádám György könyve, P1, 111x78

PLUGOR SÁNDOR (Sepsiszentgyörgy)
Ex libris Várdy Béla, negatív rézkarc, 130x75

RATNER, GERMAN (Moszkva)
Ex libris Biblioteki Iszkusztv Kieva, X3, 80x87
Ex libris Jiri Soukup, X3, 150x118
Ex libris Jiri Soukup, X3, 110x97

SOMOGYI GYÓZÓ (Salföld)
Ex libris Kundermann Jenő – Kolozsvár – Farkas utcai református templom, P1, 100x85

VÉN ZOLTÁN (Budapest)
Szent György lovag, C2, 150x100
Ex libris Király Zoltán, C2/2, 150x100
(Szent György) Georgie, C2/2, 250x190
(Szent György) Georgie, C2/2, 152x103

VINCZE LÁSZLÓ (Marosvásárhely)
Ex libris Kányádi Sándor, X3, 108x80

Ifj. Feszt László rézkarca, C3

Nagy Sándor rajza, P1

AZ EX LIBRIS OLASZ MŰVÉSZEI

1. rész

Mintegy öt éve, hogy a Kisgrafika oldalain megjelent a közelmúlt évtizedeinek olasz kisgrafikájáról összeállított válogatásom. Azóta művészek hosszú sora bizonyította különböző seregszemléken való jelenlétével, hogy nélkülük nem teljes e műfaj olasz arcképcsarnoka. Sajnos közben olyan meghatározó egyéniségek tettek le örökre a vésőt, mint *Marangoni* mester, viszont ugyanakkor olyan fiatalok lépnek a helyükre, akik művészetét eme öt év érlelte meg. Legkiválóbb példa erre *Paolo Rovegno*.

Megemlítem, hogy összeállításom során az AIE és BNEL kiadványai mellett felhasználtam még Remo Palmirani és Mario De Filippis által szerkesztett katalógusokat és forrásmunkákat. Válogatásunk aktualitását pedig az adja, hogy a FISAE következő kongresszusának Milánó ad otthont ebben az évben.

A fiatalabb művészek bemutatása előtt az előző válogatás hiányosságát kell pótolnom, amikor Bruno Colorio és Antonio Grimaldi alkotói tevékenységét méltatom.

Bruno Colorio 1911-ben született Trento városában. Közép- és felsőfokú művészeti tanulmányait Rómában (Képzőművészeti Akadémia) végezte. Tevékenységi köre nem szűkölt le csak a grafikára, mert foglalkozott táblakép- és freskófestéssel, mozaikkészítéssel is. Mindezt kiegészítette a rajztanítás is, ami szintén időigényes feladat. 1941–1954-ig a *Souola d'Arte della Valle di Fassa* igazgatója, majd 1954–1961-ig a *Sindacato Belle Arti del Trentino* titkára volt. 1950 körül rövid tanulmányutakat tett Párizsban, Münchenben, Kölnben, Bécsben. Szintén 1954-ben megbízást kap a trentoi Istituto Statale d'Arte vezetésére is. Mindezek közben töretlenül alkot, s a konkrét, figu-

rális ábrázolástól eljut az absztrakt művészetig. Ellenben ex librisei mindig konkrétan megfogalmazott tárgyi elemeket tartalmaznak. Főleg fametszeteket készít, azokat „ízesen, festőien” faragva. Illusztrációkat is készít, például 28 fametszetű lapjával jelent meg egy *Euridipész-mű*. Sokoldalúságát mutatja, hogy mint publicista is jelentős tevékenységet folytat. Ezt igazolja a *Kézműipar Trentinoban* című műve is. Számtalan kiállítását nem áll módunkban felsorolni, de megjegyezzük, hogy Európán kívül az USA-ban, Braziliában és Líbiában is megismerkedhettek műveivel.

Antonio Grimaldi, klisé

Bruno Colorio fametszete, X2

Antonio Grimaldi életútjai nem ilyen egyértelmű, mivel eredetileg nem művésznek készült. 1940-ben született Trapaniban. Édesapja festő, ennek ellenére először klasszikus tanulmányokat folytatott. Hogyan és miképpen fordult a művészet felé, annak a dokumentumokban nincs nyoma. Viszont az tény, hogy 27 éves kora óta kiállító művész, és a nyolcvanas évekig szinte évente rendezett kiállítást. Először szobrokat készít kerámiából, majd fémből. Közben fest és „grafikákat álmodik”. A szó legszorosabb értelmében, hiszen rajzai egy sajátos álmvilág leképezése: „...a mitológia, a tradíciók tudatában lévő modern ember félmelmei és álmjai”. (R. Palmirani) A több, mint száz ex librise G. Mirabella szerint azért hozott újdonságot e műfaj világába, mert ezek „...a lényegi és tiszta jelekből komponált könyvjegyek nem hanyagolják el a szimbolikus és jelképes tartalmi jelentést, ahogy a korai szecessziós ex librisek, hanem egy modern formában újra értelmezik azokat”.

Paolo Rovegno csak 1986 óta foglalkozik ex librisselel. Rá mindenképpen érvényes, hogy az utóbbi években teljesedett ki ez irányú tevékenysége. Az 1942-ben született művész jelenleg Piacenza városában él és dol-

Paolo Rovegno, akvatinta

gozik. Nem tisztünk a korábbi művészi tevékenységét mérlegre tenni, az azonban bizonyos, hogy „calcografia” szinte minden műfajában bőséges gyakorlatot szerzett. Rézkarc, borzolás, akvatinta – mindez csupán technika marad, de ha alkotó szellemmel párosul, úgy költézzé válhat. Az ő esetében bizonyosan erről van szó. Az *Ex libris olasz művészei* 1990-es kiadványban olvashatjuk róla: művei, melyek tökéletesek kivitelezésben, nyomtatásban, mindig szimbólikus tartalmat sugallnak, ahogy az „örök nőiség” is sajátos megszemélyesítésben jelenik meg nála. Nem is lehetne találóbban jellemezni, mint ahogy M. De Filippis írta róla három mondatban:

„Művész vele született hivatástudattal.

Érzékeny és kiváló metsző.

Az értékes és elegáns ex libris kitűnő művelője.”

Ürmös Péter

KIEGÉSZÍTÉSEK KÉKESI LÁSZLÓ KISGRAFIKAI ALKOTÁSJEGYZÉKÉHEZ

László ex librisei és alkalmi kisgrafikái. Hajdúhadháztéglás, 1989. 24 1.) alkotásjegyzéknek, amely 1988-ig írja le édesapja kisgrafikáit. Tekintettel arra, hogy a hagyaték gondos feltárása során e korábbi jegyzék is kiegészítésre került – ifj. Kékési László összeállítása nyomán, amit lapunk előző számában érdemének megfelelően ismertettünk – az 1989-től készült lapok leírásai mellett közöljük ezeket az újabb adatokat is.

A sorszámokat követő, zárójelben olvasható számok a katalógus hajdúhadháztéglási kiadásának a tételszámaira utalnak, illetve 1989-től annak folytatását jelzik.

1945

4. (–, IV.) Exl. Ami könyvünk (a művész és felesége)
P 90x60

1947

5. (–, VI.) Alk. Hozzánk is megjött... (golya csecsemővel)
P 50x90

1948

8. (–, VIII.) Alk. Békesség a jóakarátú embereknek (kisdudszéttárt karokkal)
P 150x105

1971

63. (–) Exl. Ifj. Kékési László (verebek – *Passer domesticus*)
X3 95x90

Kékési László linómetszete, X3

1973

85. (75) Alk. Kellemes Karácsonyt és BÚÉK. Kékési család Leányfalu (az első kiadása 75. sz. tételének a szövegváltozata)

Kékesi László, X3/2

1975

100. (89.) Exl. Rausch Gusztáv (az első kiadás 89. sz. tételének a szövegváltozata)
P 105x75

1979

118. (-) Alk. POTE Kisgaléria (Aszklépiosz)
P 57x48

1981

134. (-) Alk. Montis sacri Pannoniae. Ut in omnibus glorificetur Deus
X3 82x112

1989

208. (195.) Alk. Emléklap Erdélyért (Maroknyi székely porlik mint a szikla
Ne hagyd elveszni Erdélyt Istenünk)
X3 130x82
209. (196.) Exl. Dr. Makkai L. (Szent László–királyportré)
X3 55x38
210. (197.) Exl. Ing. Gál Csanád (Cocker spaniel, háttérben székely ház)
X3 116x80
211. (198.) Exl. Krajcsi Tiborné (M. Callas emlékének – az énekesnő arcképe és jelenet az Aidából)
X3 114x95
212. (199.) Exl. Dr. Gombos László (Mátyás király halálának 500. évfordulójára – 1990. Mátyás arckép, háttérben Buda vára)
X3 98x98
213. (200.) Exl. Pannonhalmi Főapátság (Szent Benedek és Pannonhalma lát képe – Pannonhalmi levelezőlap-gyűjtemény)
Kicsinyítve levelezőlapon és matricán
P 42x84

214. (201.) Alk. Kékesi László 70 éves – 1989 (önarckép bélyegformátumon)
P 111x75
215. (202.) Exl. Fekete János (Eladó az egész világ – Mefisztó)
X3 123x70
216. (203.) Exl. Dr. Sipos András (napkorong előtt mamutfenyő)
X3 87x69
217. (204.) Alk. Áldott karácsonyt és BÚÉK. Palásthyék (Betlehemi Szent család)
X3 106x67
218. (205.) Alk. Áldott karácsonyt és BÚÉK! Kékesiék (Mária a Gyermekkel)
X3 75x47
219. (206.) Alk. Szent Korona Társaság (Dávid és Góliát – koronás címer). Kicsinyítve levelezőlapon is
P 124x85

1990

220. (207.) Exl. Bozó Tibor (Őzek és csendélet)
X3 110x78
221. (208.) Exl. Lippóczi Miklós (Lót, Mózes 1, 19, 30–35; Lót leányainak bűne)
X3 91x87
222. (209.) Exl. Dr. Szij Rezső (ülő női akt – Kalliope, a 9. műzsa)
X3 87x50
223. (210.) Alk. Legyen békesség köztünk mindenkor – 1991 (A béke angyala – körötte a Föld népe)
X3 104x77
224. (211.) Exl. Viki könyve (Léda)
X3 120x50
225. (212.) Exl. Dr. Gombos László (Maugli, Akela, Bagira és Balu a Dzsungel könyvéből)
X3 93x75
226. (213.) Exl. Dedi könyve (ősemberkék)
X3 73x47
227. (214.) Exl. Erzsébet könyve (Villon a poharat nyújtó Margóval)
X3 100x59

1991

228. (215.) Alk. BÚÉK. Karai Sándor (aktfotós az őskorból)
P 90x140
229. (216.) Alk. Tessedik Sámuel (portré, búzagalaszok és akáclevél)
X3 130x90
230. (217.) Alk. Batsányi János 1763–1845 (portré, penna és babérlevél)
X3 113x70
231. (218.) Exl. Dr. Vida Klára
W.A. Mozart 1756–1791–1991 (portré, kotta és hangszer)
X3 118x83
232. (219.) Exl. Dr. Szij Rezső
200 éve született gróf Széchenyi István 1791–1860–1991 (portré)
X3 123x85
233. (220.) Alk. Áldott boldog karácsonyt kíván Kékesi család (háromkirályok)
X3 87x60
234. (221.) Exl. Sofie Budai (olvasó mackó, csókával)
P 100x70
235. (222.) Exl. Marie Budai (madarakat etető mackó)
P 100x78

Kékesi László linómetszete, X3

1992

236. (223.) Exl. P. Hegedűs Kolos ofm. (Kapisztrán Szt. János portré)
X3 76x100
237. (224.) Exl. Sütő István (Csaba királyfi kürttel)
X3 80x100
238. (225.) Exl. Szenes János (bagoly könyveken)
X3 80x70
239. (226.) Alk. 10 éves Szarvas Város Barátainak Köre (címer)
X3 85x115
240. (227.) Exl. Az én könyvem – Kékesi Lászlóné (gyöngyvirág és lepke)
X3/2 48x88
241. (228.) Alk. Palásthy Jánoska megérkezett 1992. március 28-án (gólya és gyermekek)
X3 70x120
242. (229.) Alk. In memoriam Körösi Csoma Sándor (portré, 1784–1842) 1992
X3 120x88
243. (230.) Exl. Kékesi László Szent László (portré)
244. (231.) Exl. Roland könyve (hegymászó bot, havasi gypár)
X3 60x40
245. (232.) Alk. J. A. Comenius 1592–1670 (portré, Sárospataki vár-részlet)
Találkozásunk emlékére, 1992.
X3 120x85
246. (233.) Alk. Karácsonyi üdvözlét (angyalok fával, olajággal)
X3 132x96
247. (234.) Exl. Kovács József (Janus Pannonius, 1434–1472)
X3 75x120

Összeáll.: Ifj. Kékesi László

EXLIBRIS-TALÁLKOZÓ BRNO-BAN

A vásáraitól híres Brno (magyar néven: Brünn) városban találkozót rendeznek az ex libris gyűjtői és barátai részére

1994. október 1–2.

között, melyekre a rendezőség az érdeklődőket szeretettel meghívja.

Program:

X. 1. Szombat	9.00	A résztvevők jelentkezése
	14.00	A találkozót megnyitása, csere, antikváriumban vásárlási lehetőség (ex librisek, grafikai lapok, antikvár könyvek)
	16.00	Az ex libris-kiállítás megnyitása
	18.00	Tombola
X. 2. Vasárnap	8.00	Csere, majd városnézés és kirándulás a környékre

Jelentkezés: A részt venni szándékozóknak nevüket, címüket, továbbá azt, hogy hány napra, hány fő részére igényelnek szállodai szobát, az alábbi címre kell megírni:

STREDNI SKOLA UMELECKYCH REMESL
Husova 10, 602 00 Brno (Cs)

HÍREK

Az év áprilisában *Egy új múzeum születése* címmel került bemutatásra a gyulai Dürer-teremben az a gazdag grafikai anyag, amely Lajos Ferenc grafikai munkásságát és általa a városnak adományozott *Haranghy Jenő, Szabó Vladimír, Illésy Péter, Dandé József* és mások eredeti grafikáit mutatta be. A kiállítás a hamarosan Gyulán megnyíló új grafikai múzeum gyűjteményéből adott ízelítőt az érdeklődőknek.

* * *

Szintén áprilisban – a költészet napja tiszteletére – rendezett kiállítást König Róbert grafikáiból a hatvani Ady Endre Városi Könyvtár és Közösségi Ház. A *Gulliver szemével* című tárlatot – amelyen számos kisgrafikát is láthattunk – *Lelkes Mária* rendezte és *Nagy Gáspár* költő nyitotta meg. A megnyitó alkalmából a könyvtár König Róbert hét legújabb, lovakat ábrázoló fametszetsorozatából egy ízléses lepoirellót jelentetett meg.

* * *

A *Húszéves a Szentesi Galéria* című tárlatsorozatában a Koszta József Múzeum májusban mutatta be Nagy Árpád (1894–1959) centenáriumi életmű kiállítását. Nagy Árpád közel 500 darabot kitevő kisgrafikai munkássága jól ismert a gyűjtők körében.

Kovács József a pécsi Kisgrafika Egyesület titkára gyűjteményével

* * *

JOHAN SCHWENCKE PÁLYÁZAT

A Holland Exlibris Egyesület nemzetközi pályázatot hirdet új ex librisek készítésére. Célja az ex libris népszerűsítése. A névadó, J. Schwencke (1887–1981) holland nemzetiségű volt, aki az ex libris gyűjtése és az ügy támogatása révén vívott ki nevet magának.

A pályázat díja 1500 holland forint, ezen kívül a díjnyertes megkapja a Schwencke-érmet is. A zsűri ezen túlmenően oszthat ki díjakat. Az ex librist élő személy vagy intézmény nevére kell elkészíteni és beküldött lap ne legyen 5 évnél régebbi. Szerepeljen rajta az ex libris szó vagy azzal egyenértékű fogalom. Bármely grafikai technikát elfogadnak, amely szerepel a FISAE jegyzékében. A kép maximális mérete 68 cm² lehet, egy egy oldal mérete 6 és 9 cm közé essék. Egy alkotó legfeljebb 5 különböző lapját küldheti be, alkotásonként 2–2 nyomtatott példányban.

Beküldési határidő: 1995. január 1.

Cím: SECRETARIAT EXLIBRISWERELD

Kaldersedijk 13
5731 SJ MIERLO
Nederland

A küldeményhez mellékelni kell az alkotó rövid életrajzát, pontos postacímét, a lap tulajdonosának nevét, az alkalmazott technika megnevezését és a készítés évét.

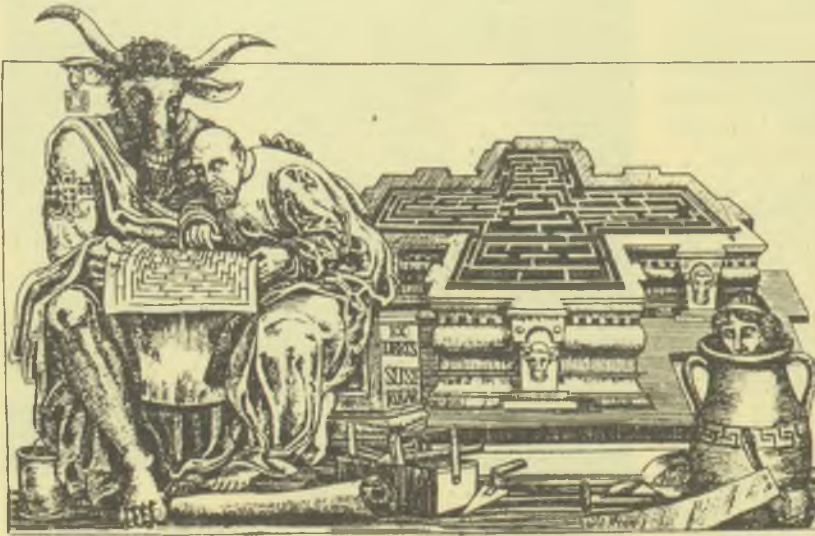
A pályaművek az Exlibriswereld című lap tulajdonába kerülnek és archívumban őrzik azokat. Kiállításukat is tervezik és a lap közölni is fog belőlük. A pályázatot hivatalos zsűri bírálja el, melynek döntése a résztvevőkre nézve kötelező, ellene kifogás nem tehető. A pályázaton való részvétel a fenti feltételek elfogadását jelenti.

„Aki az ex librist gyűjti, az csak jó ember lehet” címmel jelent meg Pécsen egy önálló füzetben *Imolay Lenkey István*-nak Kovács Józseffel, a Pécsi Kisgrafika Barátok Egyesületének a titkárával készített interjúja. Az interjú kora ifjúságtól tekinti végig a nyolcvanadik életévéhez közeledő ismert gyűjtő életútját és közérdekű munkásságát. Részletesen szól Kovács József gyűjtői tevékenységéről valamint arról, hogy kiállítások, pályázatok, országos (újabbban pedig már nemzetközi) találkozók rendezésével mi mindent tett a kisgrafika népszerűsítéséért. A füzetet Kovács József részére készített ex librisek és számos fotó illusztrálja. Őszinte szóval kívánjuk: néhány esztendő múlva hasonló, újabb kiadványból értesülhessünk Józsi bátyánk fáradhatatlan munkásságának újabb eredményeiről.

* * *

A *Művészet és Barátai* 1994/2. számát évfordulós írások vezetik be: *Lipták György* grafikáiról *Juhász Ferenc* költői valamását, *Gross Arnold* művészetéről pedig *Geregy Mihály*-nak – mint tőle megszoktuk – a kortársakra, a művészeti közéletre is kitekintő írását olvashatjuk. (Ennek kapcsán érdemes megemlítenünk: a művész Arnold könyve feliratú línómetszetű ex librise 6000 Ft-ért kelt el a Műgyűjtők Galériájának egyik, közelmúltban rendezett árverésén.) Ezt követően *dr. Soós Imre* nyújt átfogó képet *Cséri Lajos* szobrászművész érmeiről, majd *Geröly Tibor* emlékezik *Xántus Gyuláról*, akinek *A művészet és az élet szeretete* című írását is olvashatjuk a lapban. Kisgrafikai vonatkozású *Geröly Tibor Kőhegyi Gyula* kiállítását méltató cikke és *Béres Ferenc* *A műgyűjtés öröme* című szép írása. Talán kevesen tudják, hogy a kiváló énekművész (akit egyesületünk több rendezvényén is volt alkalmunk meghallgatni) az egyetemen néprajz és újkori művészettörténet szakon végzett. Magángyűjteményéből 60 művet ajánlott fel a Sárospataki Képtár létrehozására, de számos ex librisrel is rendelkezik – többek között *Kőhegyi Gyula* is készített a számára.

SZEMLÉ

Vén Zoltán rézmetszete, C2

A GRAPHIA 120. számában Jan Yperman folytatja a tematikus ex librisekről szóló cikksorozatát. A mostani, VIII. részben a fényképezést ábrázoló könyvjegyeket mutatja be és elemzi. A 22 illusztrációt tartalmazó írás magyar vonatkozású része Cseh Gusztáv rézkarcának bemutatása. A kis méretű lapon keménykalapot viselő férfi régimódi, harmonikás fényképezőgép mögött áll és éppen exponál. Ez utóbbi műveletet az alkotó a lencséből kiáradó fénysugarakkal érzékeltette.

Emil Kotrba meglehetősen ritka, ezért meghökkentő fametszetét közli a lap 4 eredeti ex librist tartalmazó mellékletén. A 6 cm átmérőjű, kerek grafika éppen beleilleszthető egy hanglemez – feliratokat tartalmazó – középső részébe. Erre utal a felirat is: EX RECORDICIS – LEO WINKELER.

* * *

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 193–194. száma a jugendstil ex librisekről közöl cikket. Helmer Fogedgaard írásának egyik illusztrációja rózsafát és könyvet ábrázoló, két színű klisérajz. A lap J. Harkányi nevű magyar gyűjtő részére 1907-ben. Alkotója ismeretlen.

* * *

A szlovéniai exlibris-újság, az OBVESTILA, 120. számában arról tudósít, hogy a Zentán élő Andruskó Károly grafikusművész kisgrafikáiból májusban kiállítás nyílt Ljubljánban, az egyetem művészeti fakultásán.

* * *

A L'EX LIBRIS FRANCAIS 190. számában cserkész témájú ex librist közöl, A. Vermeylen belga művész alkotását.

A lap tulajdonosáról megtudjuk, hogy fiatal korában, mint cserkész, a Németországban állomásozó francia katonák gyermekeinek gondozásából vette ki részét. Az ex librist közlő írás szerzője Albert Collart, neves belga gyűjtő. Germaine Meyer-Noirel asszonynak, a lap szerkesztőjének utóiratából megtudtuk, hogy a magyar gyűjtők körében is jól ismert Collart úrnak ez volt az utolsó megnyilatkozása. Ugyanis az 1899-ben született „tudós gyűjtő” (így nevezi őt a szerkesztő) 1993. november első napján elhunyt.

A francia gyűjtők lapjának ez a száma lapunkkal azonos terjedelemben, 16 illusztrációval gazdagítva jelent meg. Híreik között Vertel József elhunytáról is említés történik. Lapszemlénkben örömmel olvastuk 93/3. számunk bőséges ismertetését is.

A francia exlibris-egyesület által kiírt Rabelais-pályázat díjainak ünnepélyes átadására szeptemberben kerül sor. A Párizstól délnyugatra fekvő Meudonban rendezendő RABELAIS-HÉTVÉGE szeptember 16-án kortörténeti kiállítás megtekintésével és esti színelőadással kezdődik. Szeptember 17-én, szombaton, délelőtt 11 órakor nyitják meg a Rabelais exlibris-pályázat kiállítását és ekkor történik a díjak kiosztása is. Délben Meudon város a szabadban itallal és büfével köszönti a résztvevőket, akik számára délután cserelehetőséget biztosítanak, valamint a helybeli Rodin Múzeum és Arp Alapítvány megtekintését. Az esti bankettet reneszánsz muzsika és kilágítás teszi kellemsé. Vasárnap, szept. 18-án, ugyancsak gazdag programmal szolgál a rendezőség: borkóstoló és lovagi torna után a kor zenéjét szólaltatják meg abban a templomban, melynek Rabelais 1500 körül plébánosa volt.

* * *

A L'EX LIBRIS FRANCAIS 191. számának lapszemléjében elismeréssel írunk arról, hogy lapunk a 33. évfolyamába lépett. Szerintük ezzel a kisgrafikai lapok között a hosszú élet rekordját állítottuk fel. Köszönetet mondanak ugyanitt azért, hogy a lapban rendszeresen közlünk francia nyelvű résumé-t, azaz tartalmi kivonatot. Ez megkönnyíti számukra a lap tartalmának megismerését. Egyben felvetik, milyen jó lenne, ha a többi külföldi exlibris-újság is átvenné ezt a jó kezdeményezést.

Ehhez a számhoz mellékeltek az 1990-től 1993-ig megjelent számaik tartalomjegyzékét, melyben nemcsak a közölt cikkek adatait, hanem a művészek névsorát és a tőlük közölt illusztráció megjelenési helyét is feltüntették. Művészeink közül egyedül Vén Zoltán szerepelt ebben az időben a francia lapban. „V.S.1992” feliratú metszete a 184/A. szám 3. oldalán jelent meg.

KÖNYVESPOLC

Dr. GERNOT BLUM: GRIECHENLAND IM EXLIBRIS. Frederikshavn/Dánia, 1994. Verlag Exlibristen, Klaus Rödel. 332 lap, 247 + VIII színes kép, 220x160 mm.

A neves gyűjtő és exlibris-szakíró, dr. Gernot Blum, hatalmas feladatra vállalkozott, amikor három kötetesre tervezett és *Antike im Exlibris* című sorozatát elindította. Az ókor kultúrájának az ex librisen történt megjelenítéséről szóló s már megjelent I. kötetben a szerző olyan könyvjegyeket ismertetett, melyek Egyiptom kultúrájának emlékeit idézik, egyben az alkotó és az ex libris tulajdonosának érdeklődési körét is jelzik.

A közelmúltban megjelent II. kötet a görög kultúra ígéretében készült könyvjegyeket tárgyalja. Ez lett a sorozat legterjedelmesebb kötet. (Mint a szerző előszavából megtudtuk, a III. kötetet Mezopotámia és az etruszkok művészetének kívánta szentelni. Ennek megjelenését egyelőre elhalasztotta, mert az eddig ismert, ilyen témájú ex librisek nem tennének ki egy kötetet.)

A Görögországról szóló kötet összeállításakor a szerző számára az anyag bősége jelentette a legnagyobb problémát: 8000 lap közül kellett kiválasztania az ismertetett mintegy 250 ex librist. A görög kultúra volt az európai művelődés bölcsője, utal a szerző a bőség okára. Földrészünkön a görög mitológia a gyermekkor olvasmányai közé tartozik. Számos középiskolában tanították, néhol ma is tanítják a görög nyelvet. A görög tragédiák ma is műsoron levő darabjai színházainknak. Múzeumainkban eredeti görög szobrok, vagy azok római másolatai láthatók. A politikusok számára a „demokrácia” államformáját Görögországban találták ki, s az ő épületeik szolgálták példaként számos európai középület tervezőjének.

A *Görögország az ex librisen* című kötet három fő fejezetre tagolódik. Az elsőt a görög mitológia szereplőit ábrázoló lapokat sorakoztatja fel a szerző. Az atyaisten, Zeusz mellett sorra veszi az Olimposz lakóit: Apollót, Aphroditét, Poseidont stb. A szöveges részben részletesen tárgyalja a mitológiai személyek származását, tetteit, tehát az olvasó számára a képeket szemlélve a görög mondavilág bonyolult cselekményrendszere is életre kel. Bőséges elemzést kapunk ezután a görög szigetvilág mondabeli lakóinak, a szatírok,

szirének, kentaurok életéről. Sok lapon szerepel Dédalosz és Ikarosz, Orfeusz és Eurydiké, Pán, Niké stb.

A második részben a görög hősi eposzok, az *Iliász* és *Odyssea* szereplőit ismerteti a szerző és olyan lapokat láthatunk, melyen a Trójai faló, Páris ítélete, vagy a kígyókkal küzdő Laokoon szerepel. A harmadik fejezet a görögök művészeti alkotásait ábrázoló lapokat mutatja be. Ez a téma is kimeríthetetlen, hiszen ebbe a dór oszloprendtől a Kariatidákon át Agamemnon arany maszkjáig sok minden befér.

A lelkiismeretesen összeállított, pontos hivatkozási adatokat tartalmazó kötet végén a közölt lapok tulajdonosainak névsorát találjuk. Ebben három magyar név olvasható: *Bodnár Sándor* nevére Úpitész készített ilyen témájú ex librist. *Dr. Lippóczy Miklós* két *Deák*-lappal szerepel. *Nechánszky József* a saját maga részére készített kisgrafika képviseli.

Még nagyobb számban szerepelnek magyar alkotóművészek az irodalomjegyzéket megelőző művész-névsorban. Románia színeiben *Arkossy István* egy, *Deák Ferenc* a már említett két lappal szerepel. Egy-egy grafika képviseli *Haranghy Jenő*, *Müller Árpád* és *Nechánszky József* művészetét. Két-két lappal szerepel, kettős illetőségük feltüntetésével *Petry Béla* (Ungarn/USA) és *Piller Attila* (Ungarn/Österreich). A magyar művészek közül a legtöbb alkotással, szám szerint 5 rézmetszettel szerepel *Vén Zoltán*. Műveinek magas színvonala mércéül szolgált a kötetbe beválogatott többi munka jó színvonalához.

A szép kiállítású, vastos kötet 500 számozott példányban jelent meg, a dániai Exlibristen 280-ik exlibris-kiadványaként. A nyilvánvalóan nem olcsó 500 példányon felül kiadtak még 80 példányt, úgynevezett „Vorzugsausgabe”-t is, amely 8 eredeti, a művész által szignált, főként mélynyomású ex librist is tartalmaz. Ezek között is örömmel fedeztük fel *Vén Zoltán* rézmetszetét, mely a hét másik laphoz hasonlóan Gernot Blum részére készült.

A *Görögország az ex librisen* című kötet igényes, ismeretterjesztő szövege és válogatott, magas színvonalú illusztrációi révén méltán nyerné el „Az év exlibris-könyve” címet. Gernot Blum doktor újabb remekelésével gazdagította az exlibris-irodalmat!

Dr. Soós Imre

RÉSUMÉ

Deux prix notables a déjà gagné l'artiste finlandais *Simo Hannula* sur les concours de la Société Dürer, institution de la ville de Gyula (Hongrie du Sud). *Dr Imre Soós* fait connaître la carrière artistique du peintre et graveur renommé, né en 1932. Le nom du maître est bien connu dans le monde entier, il a gagné environ 20 prix de concours et seulement l'énumération de ses expositions s'étend sur pages.

Le doyen des artistes graveurs en Hongrie, *Antal Fery* est décédé le 30 juin 1994, âgé de 86 ans, après une longue maladie. Il était un grand maître de la xylographie qui a créé un nouveau style d'ex libris. Avec ses plus de 2000 petites gravures il a fait naître l'encyclopédie graphique de la civilisation hongroise. Dans son article *Imre Soós* fait l'éloge de l'importance de ses créations. Au nom des amis *Zoltán Vén* prend congé du feu artiste avec ses pensées pieuses et personnelles.

Dans l'Hopital Saint Georges à Székesfehérvár on a organisé une exposition sous le titre „S. Georges sur l'ex libris”. *Antal Arató*, un collaborateur de l'événement fait connaître les gravures y exposées.

Dans notre numéro 1989/3 nous avons publié l'article de *Péter Ūrmösi* sur les artistes de la petite gravure en Italie. À présent il résume les modifications des années dernières et comble les vides. (Le titre de son article fut faussement publié sur le frontispice de notre numéro précédent.)

En 1994 a publié *László Kékési fils* la liste des créations de son père. Dans son article présent il publie des indications supplémentaires.

Après les nouvelles nous publions la revue de la presse étrangère, en mentionnant les articles qui s'occupent de l'ex libris hongrois.

MEGHÍVÓ

A KBK ebben az évben 35. éves és öt éve annak, hogy egyesületté alakult. Ezen öt év alatt anyagi helyzetünk nem tette lehetővé Országos Találkozó megtartását. Helyzetünk némi javulása, továbbá az okok összekapcsolása folytán, megünnepelni a 35 éves KBK-t és megújítani a vezetőséget

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓT ÉS TAGGYŰLÉST TARTUNK,

melyre minden tagtársunkat tisztelettel és szeretettel ezúton meghívjuk.

A Találkozó helye: FÉSZEK Művészklub, Budapest, VII., Kertész utca 36.

A Találkozó időpontja: 1994. szeptember hó 24–25. szombat–vasárnap.

Jelentkezési határidő: 1994. szeptember hó 10.

KBK Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület, 1027 Budapest, Frankel Leó út 12. II. 19.

A Találkozó programja

Szeptember 24. szombat	10,30	Találkozás a FÉSZEK előcsarnokában
	11,00	Pályázati kiállítás megnyitó (Hermann terem)
	12–13	Ebédszünet
	13,30	Taggyűlés kezdete (vezetőségválasztás)
	16,30	Csere
közben	18,30	Fogadás (hideg étkezéssel)
Szeptember 25. vasárnap	9,00	Találkozás a HÉV Batthyány téri állomásán.
	10,30	Kiállítás-megnyitó a gyűjtők anyagából az Y Galériában (Szentendre, Dalmát u. 9.)

Minden gyűjtő, aki lapjait kiállítaná, maximum 10 lapot az elmúlt 35 évből, a jelentkezési lappal együtt legkésőbb szeptember hó 10-ig küldje el.

Ürmös Béla linómetszete,
X3

Stettner Béla
linómetszete, X3